

۰/۵	بیت زیر را از دید حس و حال فضای شعری و عاطفی بررسی کنید. خروشید کای فرخ اسفندیار هماوردت آمد بر آرای کار «فردوسی»	۲																
۱/۵	بیت زیر را متناسب با پایه های آوایی تقطیع کنید سپس وزن آن و موارد خواسته شده را بنویسید: «بیا تا قدر یکدیگر بدانیم که تا ناگه ز یکدیگر نمانیم»	۳																
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td>پایه های آوایی</td> </tr> <tr> <td>-----</td> <td>-----</td> <td>-----</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td>نشانه های هجایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td>وزن</td> </tr> </table>				پایه های آوایی	-----	-----	-----					نشانه های هجایی				وزن	
			پایه های آوایی															
-----	-----	-----																
			نشانه های هجایی															
			وزن															
۰/۲۵	برای کاربرد گوناگون (صامت) واج «ی»، نمونه ای بنویسید. صامت «ی»:	۴																
۱	در بیت زیر، ذوقافیتین را بیابید. ای از مکارم تو شده در جهان خبر افکنده از سیاست تو، آسمان سپر	۵																
۱/۲۵	بیت زیر را خوانده و به سوالات آن پاسخ دهید: «بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست» الف) ردیف را مشخص کنید. ب) واژه های قافیه را تعیین کنید. ج) حرف یا حرف های الحاقی را مشخص کنید. د) نوع قاعده قافیه را بنویسید.	۶																
۰/۵	با توجه به علامت هجاها، کدام واژه ها با حذف همزه تلفظ شده اند؟ (دو مورد) الف) شیر افکن: --- ب) گل اندام: U --- ج) دل انگیز: U -- U د) کار آمد: -- U	۷																
۰/۷۵	مصرع زیر را تقطیع هجایی کنید؛ سپس وزن آن را بنویسید. «مُرده بدم زنده شدم، گریه بدم خنده شدم»	۸																

نمره	زیبایی شناسی (۶ نمره)	ردیف
۱/۵	در عبارات زیر، سجع را بیابید و نوع آن را بنویسید. الف) مَنّت خدای را که طاعتش موجب قربت است و به شُکر اندرش مَزید نعمت. ب) الهی به یاد تو شادانیم و به یافت تو ناتوانیم.	۱
۰/۵	در کدام بیت، آرایهٔ <u>ترصیع</u> به کار رفته است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) هم عقل دویده در رکابت هم شرع خزیده در پناهت ب) ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را	۲
۱	در ابیات زیر، کدام صامت و مصوّت‌ها تکرار شده اند؟ (برای هر عبارت، یک صامت و یک مصوت بنویسید) الف) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است ب) گو بهار دل و جان باش و خزان باش، ار نه ای بسا باغ و بهاران که خزان من و توست	۳
۱	در کدام بیت، آرایهٔ <u>موازنه</u> یافت می شود؟ دلیل خود را بیان کنید. الف) ز گرز تو خورشید گریان شود ز تیغ تو بهرام بریان شود ب) ای ساربان، آهسته ران کارام جانم می رود وان دل که با خود داشتم با دلستانم می رود	۴
۰/۵	در بیت زیر، آرایهٔ <u>واژه آرایی</u> را پیدا کنید. در دل، چگونه یاد تو می میرد یاد تو یاد عشق نخستین است	۵
۱/۵	در ابیات زیر، جناس را پیدا کنید و نوع آن را بنویسید. الف) گر تیغ برکشد که محبّان همی زنم اول کسی که لاف محبّت زند منم ب) ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم پیغام دوستان برسانی بدان پری ج) در دل ندهم ره پس از این مهر بتان را مُهر لب او بر در این خانه نهادیم	۶
نمره	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	ردیف

غزل زیر از خاقانی شروانی است. با توجه به این شعر، به پرسش‌ها پاسخ دهید:

آمد نفس صبح و سلامت نرسانید
بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید
یا تو به دم صبح، سلامی نسپردی
یا صبحدم از رشک، سلامت نرسانید
من نامه نوشتم به کبوتر بسپر دم
چه سود که بختم سوی بامت نرسانید
بر باد سپردم دل و جان، تا به تو آرد
زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید
عمری است که چون خاک، جگر تشنه عشقم
و ایام به من، جرعه جامت نرسانید
خاقانی، ازین طالع خود کام چه جویی؟
کاو چاشنی کام به کامت نرسانید

الف) کدام یک از ویژگی‌های زبانی در این شعر یافت می‌شود؟ ۲ مورد

ب) دو ویژگی ادبی را بنویسید.

ج) قلمرو فکری این شعر را بررسی کنید.

متن زیر از کتاب «سفرنامه ناصر خسرو قبادیانی» شاعر و نویسنده قرن چهارم هجری است.

ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی را در آن بیابید (۲ مورد).

«مردی اهل و ادیب و فاضل و نیکومنظر و متواضع دیدم و متدین و خوش سخن. ما را به نزدیک خویش باز گرفت و از اول شعبان تا نیمه رمضان آنجا بودیم. خدای تبارک و تعالی، همه بندگان خود را از عذاب قرض و دین فرج دهد، به حق الحق و اهله».

حکایت زیر را بخوانید، سپس قلمرو ادبی و فکری آن را بررسی کنید (هر کدام ۲ مورد).

پارسا زاده ای را نعمت بیکران به دست افتاد؛ فسق و فجور آغاز کرد. به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل، آب روان است و عیش، آسیاب گردان؛ یعنی خرج فراوان کردن، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد. عقل و ادب پیش گیر و لهو و لعب بگذار که چون نعمت سپری شود، سختی بری. دیدم که نصیحت نمی‌پذیرد و دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند؛ روی از مصاحبت بگردانیدم. «گلستان سعدی»

+ ایام به کام، خانه دل سبز... +

پاسخ سوالات

«مبانی تحلیل متن»

- ۱/ صحیح - غلط - غلط - صحیح هر کدام ۰/۲۵
۲/ سبک - غنایی - دینی - عراقی هر کدام ۰/۲۵
۳/ گزینه ج نثر فنی ۰/۲۵
۴/ گزینه د سجع ۰/۲۵

۵/ گسترش عرفان و تصوف - شکل گیری دولت سلجوقی و بهره گیری از نویسندگان تربیت یافته در خراسان و عراق ۱ نمره

۶/ دو گروه پارسی و پهلوی هر کدام ۰/۲۵

«موسیقی شعر»

- ۱/ گزینه ب مصراع ۰/۲۵
۲/ بار عاطفی پهلوانی و دلآوری - حماسی و کوبنده ۰/۵ نمره
۳/ ب یا تا قَد رِ یَکِ دِی گَر بِ دا نیم ۱/۵ نمره
کِ تا نا گَه زِ یَکِ دِی گَر نِ ما نیم
---U ---U ---U

وزن: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

۴/ دریا- یار ۰/۲۵

۵/ جهان و آسمان - خبر و سپر هر کدام ۰/۲۵

۶/ الف) آرزوست ب) گلستانم و فراوانم ج) مَ د) قاعده ۲ هر کدام ۰/۲۵

۷/ گزینه الف و ج هر کدام ۰/۲۵

۸/ مَر دِ بُ دَم زِن دِ شُ دَم گِرِی بُ دَم خَن دِ شُ دَم
-UU- -UU- -UU- -UU-

۴ تا مفتعلن ۰/۷۵ نمره

«زیبایی شناسی»

- ۱/ الف) قربت و نعمت متوازی ب) شادانیم و ناتوانیم مطرف هر کدام ۰/۲۵
۲/ بیت ب چون کلمات دو مصراع دو به دو با هم سجع متوازی ساختند هر کدام ۰/۲۵
۳/ الف) صامت ز و مصوت بلند ا ب) مصوت کوتاه و - صامت ن یا ب هر کدام ۰/۲۵
۴/ گزینه الف چون کلمات دو مصراع با هم سجع متوازی یا متوازن دارند ۱ نمره
۵/ یاد ۰/۵ نمره

۶/ الف) محبان و محبت جناس اشتقاق

ب) پری و پری جناس همسان یا تام

د) مَهر و مَهر جناس ناقص حرکتی هر کدام ۰/۲۵

- ۱/ الف) ساختمان ساده بیشتر کلمات مثل نفس – ساده بودن بیت ها و یا هر ویژگی دیگر هر کدام ۰/۲۵
- ب) تشبیه در بیت ۵ – تخلص در بیت آخر و یا هر آرایه دیگر هر کدام ۰/۲۵
- ج) درون گرایی و توجه به احوال شخصی و مسائل روحی- بیان ناکامی شاعر و یار نبودن بخت با او ۱ نمره
- ۲/ حذف فعل به قرینه در جمله اول (دیدم) و اطناب یا طولانی بودن جملات هر کدام ۰/۵ نمره
- ۳/ ادبی: سجع بین روان-گردان/ آهن سرد استعاره از دل سخت و یا هر آرایه دیگر هر کدام ۰/۲۵
- فکری: متن تعلیمی- توصیه به خردمندی و پرهیز از اسراف هر کدام ۰/۲۵